GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 35.

W NIEDZIELĘ DNIA 1. MAIA 1803.

Z Wiednia d. 22. Kwietnia.

J. C. K. M. raczył gubernialnego konsyliarza i profefsora prawa cywilnego, Chrzystofa Hupkę, w nadgrodę dawanych od wielu lat z pilnością tegoż prawa lekcyy, obdarzyć nayłaskawiey tytułem C. K. nadwornego konsyliarza z uwolnieniem od taxy.

Wyznaczona kommifsya nadworna do obeyrzenia robiącego się austryackiego kanału, płynęła tym kanałem na bacie od d. 18. t. m. do 20 od Wiednia aż do Neüstadtu na granicy węgierskiey, który to kanał za starannością niespracowanego C. K. nadwornego dyrektora budowniczego Schemerl na 8 mil niemieckich iuż wyprowadzony został. C. K. feldmar. leyt. baron Frenn, nadworny konsyliarz Wiebekind i nadworny architekt Montoger, zostali od J. C. K. Mci teyże kommifsyi przydani do przeyrzenia i osądzenia podług prawideł sztuki wszystkich około tego kanału robot i dla podania w tym celu nowych widoków. Kommifsya znalazła wszędzie napełniony kanał dostateczną wodą do unoszenia statków, i pomimo, że 41 szluzow przebywać musiała, tudzież oglądać wszędzie iego budowę, i nadto wytrzymała w 2gim dniu żeglugi wielką burzę, przybyła iednak d. 20 przed wieczorem do Neüstadt. Arcy Xiążę Jmc Ferdynand raczył z swemi synami wyiechać na przeciwko temu statkowi; za nim udali się C. K. jenerał artyleryi hrabia Kinski, magistrat tamteyszy i bardzo wiele mieszkańcow. Statek przy okrzykach licznie zgromadzonego ludu dopełnił swey żeglugi, a radość okazywana nie tylko tu, ale i w czasie całey podroży iest dowodem wdzięczności nayłaskawszemu Monarsze, który dla dobra kraiu nie zważaiąc na [illegible] okoliczności kazał to ważne dzieło rozpocząć, a w chwili spokoynieyszey dokończyć.

Jak dalece dobroczynne urządzenia po tuteyszych przedmieściach, dla zatrudnienia ludzi użyteczną pracą, wzrost biorą, widać z następuiącego wyszczególnienia: w miesiącu Październiku 1802 zatrudnionych było ludzi przy rekodzielniach 3046, w Listopadzie 3125 a w Grudniu 3214; ogółem 9385 z dzienną płacą od 2 do 30 kr. Niektórzy fabrykanci żądali ieszcze więcey ludzi.

Podług doniesień z Tryestu pod d. 7 t. m. bardzo tam żywo żegluga idzie; od d. 29 Marca do 6 Kwietnia przybyło tam 75 statków większych i mnieyszych, pomiędzy któremi znaydowało się wiele ładownych pszenicą z czarnego morza, tak dalece, że iuż pszenica zaczeła spadać.

Z Londynu d. 8. Kwietnia.

Lord Hobart wniósł wczoray w izbie wyższey, ażeby posiedzenia do 8 dni to iest do przyszłego wtorku odłożyc. Hr. Carlisle wyraził: Ciągle ministrowie za dobrą rzecz uznaią, aby się zawsze płaszczem taiemnicy okrywali, i odmawiali publiczności wszelkich żądanych obiaśnień. Nie chcę ia tu kusić się o wstrzymanie biegu machiny, ale muszę oświadczyć ministrom, że na przyszłem zgromadzeniu się parlamentu będziemy koniecznie domagać się obiaśnień w następuiących okolicznościach: 1) względem związków naszych z postronnemi mocarstwy, przedmiotu sporów z Francyą, przyczyny uzbraiań woiennych, i czyli nieprzyiaciel zagraża nam wylądowaniem; 2) względem wysłania floty francuzkiey do St. Domingo, i danego na to pozwolenia; 3) wyiaśnień postępowania ministrów od zawarcia pokoiu amienskiego względem Kapu, Malty i mieysc innych; 4) wyiaśnień postępowania ministrow względem warsztatów; i 5) względem wynadgrodzenia Xcia Oranii.

Lord Hobart podziękował hrabi Carlisle za iego otwartość, i upewniał, że ministrowie nie omieszkaią potrzebnych dadź obiaśnień.

Parlament został z przyczyny świąt wielkanocnych aż do d. 19 Kwietnia odroczony.

Od nieiakiego czasu ogłoszono tutay, że w ministeryum odmiana nastąpi, a te gazety, na których oświadczeniu wiele publiczność polega (True Briton, i the Sun) nie ze wszystkiem zaprzeczaią tey wiadomości. Prawie powszechnie zapewniaią, że hrabia St. Vincent ma złożyć prezydentctwo admiralicyi, i że ten urząd iuż nie marynarzowi, ale cywilney osobie powierzony będzie. Pogłoski względem innych odmian, są tak rozmaite, iak głowy one roznoszące. Wszyscy się iednak na to zgadzaią, że P. Pitt, i lordowie Grenwille i Melwille powrócą do ministeryum, ieżeli przyydzie do woyny. Niektórzy lubownicy woyny utrzymuią, że te odmiany w czasie świąt wielkanocnych nastąpią. Dzisieysza gazeta dla upodobnienia odmiany w ministeryum przytacza następuiące wypisy z mów parlamentowych lorda Pelhama i P. Addingtona: " Co się mey osoby dotycze, rzekł P. Addington w izbie niższey na d. 11 Marca, żałuię i wyznaię bez ogródki, że wszystkie moie przymioty nie wydołaią temu wielkiemu niebezpieczeństwu, które naszemu kraiowi zagraża, że zdatność moia nie wyrownywa gorliwości i dobremu życzeniu za powodzenie i honor moiey oyczyzny.,, — " Gdyby potrzeba było, rzekł lord Pelham w izbie wyższey d. 15 Marca, wyższych talentow do rządu państwa użyć, tedy iestem gotowy wrócić się na to mieysce, z którego mię do ministeryum wezwano.,,

Naypierwsza z ministeryalnych gazet *The Sun* tak się tłumaczy: " Oby PP. Pitt i Anddington, lordowie Melwille i Hawkesbury i kilku innych mężow uięło ster rządu, a możnaby za nasze bezpieczeństwo i tryumfy ręczyć. Cieszyliśmy się, gdy pokoy zawarto, i cieszymy się ieszcze. Jakożkolwiek był krotki czas rozeymu, wystarczył iednak na wypocznienie narodu i uzdolnienie go do rozpoczęcia woyny, którey i nayzłośliwszy oppozycyonista potępiać nie może. Dalecy wcale od zasad bywszego woiennego ministra, i iego lichey trzody psow krwawych nie iesteśmy adwokatami iakichkolwiek roztterek, a tem bardziey wieczney woyny. Ale iesteśmy gotowi do ostatniey kropli krwi bronić praw i niepodległości oyczyzny.,,

D. 25 Lutego Prezydent Jefferson przysłał do senatu amerykańskiego następniące proiekta: 1) Upełnomocni się prezydenta, ażeby żądał od rożnych prowincyy, przystawienia

80,000 milicyi, aby te każdey chwili do wyruszenia gotowe były. 2) Prezydent może umocować władze wykonawcze, aby te poformowały korpusy ochotnikow, które iednak podług prawa dłużey nad miesiąc służyć nie mogą. 3) Wyznacza się summa NN. talarow na żołd i utrzymanie woysk pomienionych, które będą w istotney służbie, iakoteż na wydatki, które prezydent za potrzebne dla bezpieczeństwa narodu osądzi. 4) Wyznaczy ſie summa NN. talarow na założenie zbroiowień nad Miſſiſſipi w miastach, które prezydent za naydogodnieysze osądzi. Te rezolucye podał P. Brekenridge na mieysce żywych wnioskow P. Roſſa, a podług nayświeższych listow amerykańskich pod d. 8 Marca kongres uchwalił, ażeby stany ziednoczone wystawiły 80.000 woyska, któreby na wszelki przypadek gotowe było. Zdaie ſię, że Amerykanie chcą głownieysze spory załatwić pierwey, niż Francuzi Luizyanę obeymą. W przypadku woyny z Francyą Amerykanie zapewnie będą naszymi sprzymierzeńcami, kongres wyznaczył na marynarkę 1,098,797 talarow.

Onegday familia królewska na kilka godzin przybyła do miasta i zaraz złożono gabinetową radę z powodu nadeszłych z Paryża depeszy, na którey ſie Lordowie kanclerz, Hobart, i Pelham, Xżę Portland &c. znaydowali.

W. Hamilton bywszy nasz poseł w Neapolu, wielki lubownik kunsztow, w którego i iego małżonki towarzyſtwie lord Nelson po zwycięztwie abukirskiem tutay przyiechał umarł w 73 roku życia swoiego. Wyłożył on w Neapolu wiele tyſięcy f. stz. na płody kunsztow.

Eskadra zwiadowa ſtoiąca w Nore gotuie ſię do wyyścia pod żagle. Do Gibraltaru wysełaią wiele zapasów woiennych. Dwa okręty odpłynęły z rozkazami zapieczętowanemi. Do plimutu zawinął bryg z Hawru do Afryki przeznaczony. Ma on na sobie 2000 sztuk broni, i iest strzeżony iako nayściśley.

Dway officyerowie półkownik Montgomery i kapitan morski Macnamara skłocili ſię w Hyde Parku o psy swoie, i w krotce poiedynek nastąpił. Półkownik legł na placu, a kapitan tak ciężko został raniony, iż o iego życiu powątpiewaią.

Wczoray rano przybiegł goniec z Berlina do tuteyszego pruskiego posła barona Jakobiego Klesta.

Kontra admirał Thornborug krąży teraz z iednym 50 armatnym okrętem i 2 fregatami na morzu północnem.

P. Pitt bawi się ieszcze w zamku Walmer.

Gdy jenerał Hutchinson otrzymał obywatelstwo miasta Londynu, udał się onegday na ratusz, gdzie mu w imieniu miasta ofiarowano pałasz 100 gwineów wartaiący. Lord Hutchinson miał potem następuiącą mowę:

Mości Panie Podkomorzy! Otrzymałem od Króla i Oyczyzny wiele honorow, ale żadnego nie szacuię, ani ważę więcey nad ten, który mi dzisiay przez W Pana czyni pierwsze z handlownych miast świata. Spodziewam się ieszcze, że pokóy długo utrzymywać się będzie; gdyby iednak duma nadętego nieprzyiaciela tak wiele sobie pozwoliła, ażebyśmy byli przymuszeni podnieść oręż na obronę tego wszystkiego co nam iest miłe i drogie, gotow iestem do wypełniania wszelakich obowiązków, któreby na mnie włożono, i pochlebiam sobie, że nie pokażę się niegodnym tych honorow, któremi mię Król móy, a szczególniey tego, którym mię zamożna i kwitnąca stolica okrywa. „

Lord Melwille został mianowany rządcą banku szkockiego.

Dopoki niepewność rozstrzygnioną nie zostanie, nasze uzbraiania trwać będą ciągle. Znowu 6 liniowych okrętów wzięto w komis, a wszyscy od nich officyerowie na swe mieysca udadź się muszą. Beczki znakowe na Tamizie i po brzegach przeyrzano, aby za pokazaniem się nieprzyiaciela można ie było natychmiast pozdeymować. Nasze gazety głoszą, że iuż 20,000 woyska francuzkiego pod Dunkierką się zgromadziło, i że Batawowie udali się do iednego z wielkich mocarstw połnocnych, aby w przypadku woyny mogli neutralnemi zostać. Nie sądziemy iednak aby tego wypadła potrzeba.

Pomimo wszelkich atoli uzbraiań ludzie świadomi rzeczy utrzymuią, że zatargi z Francyą spokoynie się ukończą.

Dnia 12. *Kwietnia.*

List prywatny w Paryża donosi co następuie:

" Nayznacznieysi kupcy w naszych nadmorskich miastach podali do rządu prozbę o cofnienie rozkazu wstrzymuiącego odpłynienie okrętów. Odpowiedź rządu ma bydź, aby się prócz żywiołów nikogo więcey nie obawiali. „

W sobotę przeszłą przybyło z Kale do Dowru 183 beczek z pieniędzmi, których wartość szacuią do 30,000 f. szt. (1,200,000 zł. pol.) publiczność nasza ma to za znak pokoiu, bo nie dawno wywoz pieniędzy z Francyi był zakazany. Francuzki statek pocztowy Active zatrzymano w Dowrze, ponieważ na nim odkryto wiele francuzkich towarów.

Gazety amerykańskie donoszą co następuie:

List z Kapu na St. Domingo d. 9 Lutego:

" Smutną w tym liście odbierasz odemnie wiadomość. Buntownicy nas oblegli, a wszystko tutay wzięło się do oręża dla obrony tey twierdzy. Cały handel teraz zatamowany, i tylko myślą o obronie przeciw Murzynom. Z tem wszystkiem nasze miasto mamy za bezpieczne, bo bramy wyborne położenie maiące, są dobrze strzeżone. Jenerał Rochambeau wyiechał na zwiedzenie innych stron wyspy, a Murzyni korzystaią z iego nieprzytomności. Stoczono kilka utarczek o 2 i 3 mile od miasta. Funt kawy kosztuie 25 soldów, cukru wcale nie mamy, wszystkie zbywcze towary są bardzo drogie, a pieniędzy mało. „

Listy z Guernsey i Jersey donoszą, że wiele woysk francuzkich i statków płaskich zebrało się przy La Hogue, Cancale, St. Malo &c.

Wiadomości z Indyy wschodnich pod d. 4 Grudnia, które tu lądem sztafetą nadeszły, donoszą, że Peishwa pobity od drugiego naczelnika Marattów Holkara, udał się na okręcie angielskim do Bombaiu pod opiekę naszey kompanii, ażeby ta dopomogła mu do odzyskania iego kraiu. Sądzą, że woyna z Maratami iest nieuchronna, i że jenerał Camfibell przeciwko Holkarowi wyruszy.

Wczoray przybył z Paryża goniec do jenerała Andreofsego. Ten oddał mu depesze właśnie pod ten czas gdy się ambafsador znaydował z całą swoią świtą u lorda prezydenta na obiedzie. Lord prezydent spełnił zdrowie ambafsadora, a jenerał Andreofsy: " Niech kwitnie handel Londynu. „ Lord prezydent pił także zdrowia posłów szwedzkiego i batawskiego.

W Torbay stoi 13 liniowych okrętów w gotowości do rozwinienia żagli. Znayduie się między niemi wiele zdobytych pod Abukir. Te okręty maią składadź eskadrę uważaiącą poruszenia Francuzów.

Minister heski jenerał Bauermaister umarł tu w przeszłą sobotę.

P. Pitt bawi się teraz na wsi u P. Longe, gdzie go P. Addington w ostatnią niedzielę odwiedził. Mówią tu zawsze, że P. Pitt zostanie sekretarzem stanu w wydziale związków zewnętrznych, a P. Addington utrzyma się przy podskarbstwie i kanclerstwie; stronnicy iednak Grenwilla wcale nie będą wpuszczeni do ministeryum. Odwiedziny Addingtona miały miec na celu ten układ, mówią nawet, że to iuż przyszło do skutku, a P. Pitt wkrótce iest w Londynie spodziewany. Matka iego wdowa po hrabi Chattamie maiąca lat 83 umarła d. 3 t. m. w Burton St. Vincent w hrabstwie somersetskim.

Xiążę Kentu nie zadługo powróci z Gibraltaru do Anglii na fregacie Amazonce. Mieszkańcy Gibraltarscy, którzy bardzo go pokochali, daią mu w upominku gwiazdę dyamentową, na którą w pół godziny 1000 f. szt. przez subskrybcyą zebrano.

Listy z Ameryki donoszą, że się tam iuż milicya prowincyonalna zebrała. W prowincyach blizkich Missisipi mnostwo obywateli zaciąga się na ochotnika.

W Irlandyi sporządzono leże ieszcze na 50,000 woyska, a w ważney zatoce Bantry stac bedzie wielka flotta.

Z Lizbony pod d. 8 Kwietnia donoszą, że tam przybyła eskadra hollenderska admirała de Vinter z 5 woiennych okrętów złożona. Gdy flotta kontra admirała Linois wyszła z Brestu, rozumiano w Lizbonie, że była przeznaczona do Brazylii, ale teraz ta obawa zniknęła.

W Liście z Alexandryi pod d. 15 Stycz: czytamy: " Chociaż iuż dawno 8 przewozowych statków tu przybyło, z tem wszystkim Anglicy o opuszczeniu Egiptu wcale nie myślą, a do tego przez Liworno dowiaduiemy sie o nowych zayściach pomiędzy Francyą i Angliią. Mowią, że woyska angielskie iescze tu dłużey zostaną. Jenerał Stuart odiechał onegday do obozu Mamelukow. Officyerowie angielscy założyli sobie w Alexandryi teatr.

Nasz jeneralny rządca w Indyach wschodnich marg: Wellesley za przysłanie Seapoiow do Egiptu, otrzymał od Sułtana order pół xiężycowy.

Z Paryża d. 11. *Kwietnia.*

Dzisieyszy Monitor opisuie obszernie audyencyą jenerała Bruna u W. Wezyra i W. Sułtana. Sekretarz poselstwa Parandier, doniósł urzędnikom Porty o przybyciu jenerała Bruna. Pierwszy tłumacz Porty Xiążę Scarlata Callimachi przedstawiał ob. Parandiera W. Wezyrowi, Reiseffendemu &c. W czasie donoszenia tego oświadczył Parandier, że stopień, ktòry ma radca stanu jener. Brune i wielkie woyskowe usługi, które dla Rzepltey poczynił, wzkazuią wielką wagę tego poselstwa, na które go Rzeplta wybrała. Gdy jenerał Brune odprawiał wiazd do Stambułu, W. Wezyr przygotował dla iego świty 100 przepysznie ubranych koni. Parandier wiozł konno listy zaufalne ambassadora w futerale ze złotogłowia zrobionym. Za przybyciem Bruna dc sali dywanowey, W. Wezyr usiadł na sofie, a ambassadora naprzeciw siebie wkrześle posadził. — Poczem ambassador miał następuiącą przemowę:

" Nader wielki, potężny i wspaniałomyślny pierwszy Konsul Rzepltey francuzkiey Bonaparte, przyseła mię w dostoieństwie ambassadora przy wysokiey Porcie. Gieniusz wspaniałomyślnego pierwszego Konsula i chwała, którą zasadza na uspokoieniu świata, świetność iego niezliczonych zwycięztw, spokoyność mocarstw, które nam niegdyś nieprzyiaznemi były, i waga, którą Francya na szali losu europeyskiego utrzymuie, są tyląż porękoymiami trwałości i ważności naszych

związków z Portą. Wasza JOświeconość wie dobrze, że Francya iest prawdziwą przyiaciółką i naturalną sprzymierzenką państwa Ottomanow, i że prawność, wspaniałomyślność i wielkość tych obu ludów nie ma nic w świecie równego. Znakomite dostoieństwo, które mi przy wysokiey Porcie zlecono, uważam za chlubną nadgrodę moich zasług w zawodzie woiennym. Miło mi iest w Poufilcu W. Sułtana znaleść bohatera, którego zacność i mądrośc ułatwią mi trudności mego nowego urzędu. „

W. Wezyr odpowiedział: " że wysoka Porta z naywiększą radością przyięła powrócenie dawney i szczerey przyiaźni z Rzeplitą francuzką, że z równą radością dowiaduie się o przychylności pierwszego Konsula ku dobru państwa Ottomanów, że ona wszystkiego przyłoży ku utrzymaniu nayszczerszey przyiaźni, i że bardzo cieszy się z wybrania na ambassadora tak zacnego jenerała iakim iesteś JW. Panie, i niewątpię o ściśleyszem ieszcze skleieniu związków przywróconey przyiaźni. „

Jenerał Brune po audyencyi otrzymał na znak wysokiego szacunku od W. Wezyra futro sobolowe, które noszą tylko baszowie trzytulni. Swicie zaś iego rozdano 7 futer sobolowych, 8 gronostaiowych, 82 kaftany, &c. Podobnież dano podarunki na audyencyi u W. Sułtana.

D. 22 Lutego nim nastąpiła audyencya u W. Sułtana, jenerał Brune iadł obiad u W. Wezyra, a sekretarz poselstwa i dway inni obywatele u kapitana baszy. W czasie audyencyi W. Sułtan siedział na tronie, perłami i dyamentami ozdobionym, po iego bokach stali W. Wezyr i Kapitan basza, a jenerał Brune miał następuiącą mowę:

" Nader Wspaniałomyślny, Przezacny, Naypotężnieyszy, Nayiaśnieyszy i Niezwyciężony Cesarzu Muzułmanów Sułtanie Selimie, który przydaiesz blasku cnocie i honorowi! Nader Wspaniałomyślny Wielki i Potężny pierwszy Konsul Rzepltey Francuzkiey przysyła mię w dostoieństwie ambassadora do Waszey Wysokości. Oto są moie zaufalne listy. Zlecił mi nader Wspaniałomyślny pierwszy Konsul Bonaparte, abym upewnił W. Wysokość o iego interessowaniu się względem dobra państwa W. Wysokości. Szczerość i wspaniałomyślność są cnotami Ottomanów i Francuzów. Życzę sobie tem bardziey szczęścia w powierzonem mi poselstwie, gdy widzę codziennie, że sprawiedliwość i wielkość, które W. Wysokość ożywiaią, przeszły w serca mężów oświeconych, którym W. Wysokość części swoiey niezmierney władzy powierzyłeś. Szczęśliwym, gdy mogę rządowi moiemu oświadczyć, że byłem świadkiem pełnego szacunku przywiązania Muzułmanów do W. Wysokości, żem doświadczył od Ciebie i Twoich Ministrów tego wysokiego szacunku, który iest dowodem Waszego stałego przywiązania ku naydawnieyszemu z Twych przyiaciół. Wznoszę modły moie do tronu Naywyższego, ażeby za iego wszechmocną łaską Twoia chwała i Twoia mądrość po całym rozległy się świecie. „

W czasie gdy Xiążę Callimachi tę mowę tłumaczył, W. Sułtan, który ma wcale maiestatyczną postawę, na każde mieysce pochlebne dla niego, dawał znak swoiego ukontentowania.

Potem W. Wezyr w imieniu W. Sułtana miał wzaiemną nader grzeczną mowę. — Jenerał Brune otrzymał w upominku 2 bardzo piękne konie &c.

Względem woyny lub pokoiu z Anglią ieszcze nic urzędownego nie wiemy. Negocyacye trwaią w naywiększey taiemnicy, a cokolwiek w tey mierze głoszą wszystko iest niepewne.

Ob. Camus wydał teraz opisanie swoiey urzędowney podroży do reńskich i innych departamentow.

Poema o Litości sławnego Delilla, znayduie tu wielki pokup. Znayduią ſię w nim nader rozrzewniaiące wyrzekania nad losem nieszczęśliwey królewskiey familii i okrućieńſtwami, do których konwencya i dyrektoryat dały powod, tudzież nayuroczystsze podziękowanie Xciu Waldeckiemu za przyięcie emigrantow. Konstancya, Neywied i Anszpach są tam z tegoż powodu bardzo chwalone.

Plan banku został odmieniony, kapitał iego wynosi 45 mill.

Serce Piusa VI. przybyło do Walencyi, gdzie ie damy w żałobie przyymowały.

Fregata Egipcyanka, ktòra d. 9 z Port au Prince wypłynęła, donosi, że kilku óliwkowych i mnostwo czarnych zniszczyli ogniem i mieczem miasto Anse a Veau. Jenerałowie Rochambeau i Laplume z których pierwszy 1800, a 2gi 1200 ma pod sobą ludzi, odpędzili buntowników i pochwytali oliwkowych. Rochambeau ma głowną kwaterę w Port au Prince.

Dalszy ciąg Tytułu VI. Xięgi uſtaw cywilnych. Art. 252. Wyrok ostateczny będzie publicznie przeczytany Gdy wyrok ten rozwod między osobami postanowi, żądaiąca osoba rozwodu, będzie mogła udadź się do urzędnika stanu cywilnego, aby ten rozwod ogłosił. Art. 253. Gdy rozwod żądany będzie z powodu zbytku, wielkiey surowości i ciężkich obelg i chociaż to będzie dowiedzionym, Trybunał może iednak odwlecz rozwod, i na ten czas da moc żonie opuście towarzystwo męża, bez przymuszania iey aby go przyymowała do siebie, gdy to iey zdawać ſię nie będzie; a mężowi nakaże wypłacać żonie na wyżywienie pewną kwotę stosowną do iego możności, ieżeli żona sama z siebie nie będzie miała dostatecznych dochodow na opędzenie swych potrzeb. Art. 254. Jeżeli po roczney probie strony nie pogodzą ſię i nie złączą, osoba która żądała rozwodu, będzie mogła zapozwać osobę z którą rozwodu żądała do stawienia się przed Trybunałem w przeciągu czasu prawem oznaczonego dla otrzymania ostatecznego wyroku. Trybunał zaś na ten czas wyda wyrok rozwodu. Art. 255. Gdy rozwod żądany będzie z powodu ukarania osoby z którą iest żądany karą niesławy, wszelkie formalności kończyć ſię będą na okazaniu Trybunałowi wyroku karzącego i udowodnieniu, że tenże wyrok przez sąd wyższy uchylonym nie został. Art. 256. W przypadku odwołania ſię do wyższego sądu, od wyroku Trybunału pierwszey instancyi nakazuiącego rozpoczęcie sprawy rozwodowey, lub ostatecznego wyroku względem rozwodu. Sprawa wprowadzona i sądzona będzie od Trybunału appellacyynego iako nie cierpiąca zwłoki. Art. 257. Odwołanie ſię do wyższego sądu nie będzie przyięte, ieżeli w przeciągu 3 miesięcy od dnia odebrania do rąk wyroku, podanem nie będzie. Odwołanie ſię od trybunału appellacyynego do Trybunału kaſſacyynego także w przeciągu 3 miesięcy następować powinno. Art. 258. Na mocy ostatecznego wyroku stanowiącego rozwod osoba zyskuiąca go będzie powinna w przeciągu dwoch miesięcy przypozwawszy osobę z którą dany iest rozwod, stawić ſię przed urzędnikiem stanu cywilnego, aby ten rozwod ogłosił. Art. 259. Te dwa miesiące rachować ſię maią, względem wyroku Trybunału pierwszey instancyi od dnia upłynienia przeciągu czasu w którym appellacyą założyć można; a względem wyroku Trybunału appellacyynego, od dnia upłynienia przeciągu czasu, w którym do Trybunału kaſſacyynego odwołac się można. Art. 260. Osoba żądaiąca rozwodu i otrzymuiąca go, która w przeciągu

dwoch mieśięcy powyższym artykułem oznaczonych nie przyzwała drugą osobę z którą rozwod był żądamy przed urzędnika stanu cywilnego, traci dobrodzieystwo wyroku, i nie może rozpoczynać sprawy rozwodowey chyba z nowych powodow, w tym iednak przypadku może dawne przywodzić na poparcie swey sprawy. (*Reszta potem.*)

Z Konſtantynopola d. 18. *Marca.*

Herszt buntownikow Abdul Wechab utrzymuie od dawna związki z Beiami egipskiemi, a Porta lekce to sobie ważyła. Rewolucya iest wybornie ułożona dla zburzenia Kalifatu W. Sułtana i sekty Omara, a przywrocenia sekty Alego. Abdul Wechab swoie woysko na 2 armiie podzielił. Wielu tureckich baszow, a szczególniey baszowie Damaszku i Baſſory są iego stronnikami. Wielu tak zwanych wiernych niosą mu ofiary w pieniądzach, a wszyscy podeyrzani o sprzyianie Sułtanowi są zabiiani okrutnie.

Słychać ze obcy emisaryusze kieruią krokami Abdul Wechaba. Udaie się za prawdziwego potomka Mahometa. Kommendant Mekkański wyciągnął przeciw niemu.

W Dywanie rewolucya arabska wielkie sprawiła wrażenie. Mowią że w Natolii zbierze śię ogromna armiia, z którą W. Wezyr przeciwko Abdul Wechabowi wyruszy.

P. S. w tym momencie rozchodzi śię wiadomość. że szeryf Mekkański od Abdul Wechaba na głowę zbity został.

Rozmaite Wiadomości.

Plato znaiąc skutki muzyki, nakazuie w 7. Xiędze swych uſtaw, ażeby sztuki muzyczne i tańce iako działaiące na umysł ludzki roztrząsane były od prawodawcow. Każdy powinien śię sam osądzić i troskliwie tego unikać, coby mogło umysł iego w obłąkanie wprowadzić. Muzyka starożytna tyle działała na imaginacyą, co i dzisieysza. Therpander sławny wczasie 33 olimpiady, uspokoił muzyką rozruch w Lacedomonie. Pięknaby zapewne rzecz była, gdyby można wiedzieć wszyſtkie skutki, iakie tony muzyczne w człowieku sprawiaią. Tymczasem z wielu przykładow, dwa tu świeższe przytoczemy.

Neapolitański muzyk Palma był od iednego z swoich wierzycieli tak dalece w własnym domu przyciśniony, że iuż do więzienia chciał go wtrącić. Palma zamiast opierania mu śię, lub powiedzenia iakiego grubiiańſtwa, udał śię do klawikordu, i zaczena iedna po drugiey co raz pięknieysze grać melodye, że nakoniec wierzyciel zbliża śię do klawikordu i tak dalece śię porusza, że nietylko darował mu dług, ale ieszcze zostawił mu na iego potrzeby 10 gwineow.

Stradella, sławny skrzypek z Neapolu, graiąc iednego razu w Wenecyi, tak wielkie wrażenie zrobił na młodey panience, że nayprzod iey serce, potem osobę pozyskał i do Rzymu ią wywiozł. Opiekun tey panienki rozgniewany, że człowiek prostego rodu śmiał śię posiągnąć o ślachecką panienkę, podbudził ſtaraiącego śię o nią kawalera, żeby śię zemścił tey zniewagi. Kawaler przybył do Rzymu, pyta śię o Stradellego, i dowiadnie śię, że w tym a tym dniu będzie grał w tym kościele. Poszedł tam, zobaczył go, lecz usłyszawszy go graiącego, złość go o minęła, i sam potaiemnie przestrzegł swego przeciwnika, żeby wyiechał. Napisał potem do opiekuna, że iuż Stradellego w Rzymie nie zastał.

Nic.

Od Niczego, *na świecie wszyſtko wisi zgoła:*
Nic, *obalić Króleſtwo naymocnieysze zdoła;*
Nic, *ludzi w rożne losu przenosi koleie.*
Dla niczego, *Człek płacze,* z niczego *śię śmieie:*
Nic, *iedna przyiaciołkę,* Nic *z nią rwie przymierze;*
Nic, *daie życie ludziom,* Nic *ie często bierze.*

DODATEK

DO Nru. 35.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W NIEDZIELĘ DNIA 1. MAIA 1803.

Rozmowa między Washingtonem i Drake na elizeyskich polach.

(Z Neywiedzkiey Gazety.)

Carthago & Anglia, Roma & Gallia! qui advenae, Incitatores historiae antiquae? quae reminiscentiae? Carthago deleta fuit, sed non ita Anglia. Hic jacet criterium hodiernae politices!

Drake. — Tak zamyślony, tak smutny, Washingtonie! skądże ta zgryzota, skądże ta skryta trwoga?

Washington. — Gdy rozważam u siebie teraźnieysze położenie amerykańskich stanow; gdy rzucę okiem na ich granice i zwrocę myśl na rzekę Misisipi, tedy obeymuie mnie iakaś tęsknota — —.

Drake. — Rozumiem; odstąpienie Francyi Luizyany napełnia cię trwogą o przyszłośc.

Washington. — Zgadłeś; kupa nie pomyślnych wyobrażeń obarcza moy umysł; przewiduię wcześnie smutne skutki.

Drake. — Może to są ieszcze zawczesne i niepewne widoki, które sobie wystawiasz. Zastanowmy się w przod nieco nad niepomyślnością, iaka z posiadania Luizyany przez Francyą dla amerykańskich stanow wyniknąc może.

Washington. — Nim przystąpię do określenia położenia amerykańskich stanow z powodu sąsiedztwa Luizyany, muszę tu wprzod przywieść iedną prawdę, zagruntowaną na smutnym doświadczeniu. Z pomiędzy wszystkich morskich potencyy, które osady posiadaią, nie masz żadney którąby spieszniey i łepiey potrafiła urządzić systema osadowe, nie masz żadney, którąby czynniey i prędzey potrafiła ich zaludnić, i nakoniec żadney, którąby ich potrafiła w ogromnieyszym postawić stanie nad Francyą. Massa ludu, którą na lądzie posiada, iest naywiększa z wszystkich potencyy morskich. Anglicy utracili Amerykę i mogą ieszcze inne osady z tey iedynie przyczyny utracić, że nie maią dosyć u siebie ludności, dla utrzymywania tam licznych woysk.

Drake. — Prawda ta nie podpada w samey istocie żadney wątpliwości.

Washington. — Gdy się zastanawiam nad źrodłem rewolucyyney woyny, tedy znayduię go u nas w Ameryce. Założyłbym się niemal, iż nie byłoby do rewolucyi we Francyi przyszło, gdybyśmy my się nie byli od Anglii oderwali. Jest to moia własna myśl o biegu polityki, gdyż ktokolwiek zastanowi się nad skutkami amerykańskiey woyny, natrafi na szereg politycznych zdarzeń, które snuiąc się łańcuchem, zachaczone u nas w Ameryce zostały. Tym czasem myśl tę oddaię pod twoią rozwagę. To iednak nie przestanie bydź prawdą, że Francya z wszystkich potencyy morskich nayczynniey i nayspiesznie potrafi urządzić systema osadowe.

Drake. — Przypuściwszy to, coż stąd wypada?

Washington. — Oto przystosuy tę prawdę do Luizyany, zwłaszcza do Luizyany pod panowaniem francuzkim.

Drake. — Widzę wszystko; widzę skutki i

niebezpieczenstwa dla amerykańskich stanow z takowego sąsiedzctwa; widzę ten wielki kray osadzony wielką i przedsiębiorącą siłę woyskową; widzę nakoniec przyczynę twey trwogi i smutku.

Washington. — Wystaw sobie tak wielki kray w północney Ameryce iak iest Luizyana, graniczący na zachod z Mexykiem, na pół noc z Kanadą, na wschod z amerykańskiemi stanami, a na południe otacza go odnoga mexykańska. Ma przeszło 200 mil rozległości od połnocy do południa, a przeszło 400 od wschodu do zachodu. Leży pod łagodną strefą; przerzyna go wiele małych i wielkich rzek; wydaie rozmaite płody zapomocą nie wielkiey pracy; ma podobno naypięknieysze i naywiększe łąki w świecie; słowem Luizyana może milliony ludzi wyżywic. Drzewo do budowy, iedwab, bawełna, indygo, tytun i wszystkie gatunki zboża są iey zwyczayne ni płodami, a nawet wiele okolic wydaią przedziwne wina.

Drake. — Teraz widzę iasno przyczynę twego smutku.

Washington. — Luizyana przytyka do naszych kraiow od południa ku północy; posiada uyście Missisipi i innych rzek, to iest może płody większey części naszego kraiu obarczyć opłatą; może zagrozić bezpieczeństwu naszemu, iakoteż Mexyku, angielskim osadom w Jamayce i innym w zachodnich Indyach. Jeżeli dziś W. Brytania rozpościera samowładnie swe panowanie w wschodnich Indyach nad brzegami Azyi, tedy z czasem Francuzi z podobnąże samowładnością panować będą w zachodnich Indyach. Lecz panowanie Francuzow w zachodnich Indyach daleko bliżey dotknie Europę z powodu obfitszych i użytecznieyszych płodow, niżeli angielskie w wschodnich.

Drake. — Dotąd Luizyana nie była tak niebezpieczną?

Washington. — Ponieważ znaydowała się w ręku Hiszpanow, a to iedno słowo iuż cię zaspokoi. Z Hiszpanami żyliśmy zawsze w naylepszym porozumieniu; lecz skoro ustąpili Francyi Luizyanny, natychmiast zamknęli dla nas port Nowegoorleanu, i to iest naypierwsza sprzeczka, którą z niemi mamy. Teraz gdy Francuzi odbierą ten kray, powiedza nam, że go naturalnie z temi samemi prerogatywami odbieraią, iakie Hiszpanie posiadali, a zatem z zamknięciem portu Nowegoorleanu. — Cóż im na to odpowiedzieć możemy? Użyć gwałtu, woynę wypowiedziec Francyi? — To potrzebuie wielkiego zastanowienia.

Drake. — Już się więcey nie dziwię.

Washington. — Wiem nawet co chcesz powiedzieć. Amerykańskie stany trzymaią się teraz Anglii, zatem powinny swego ocalenia szukać w przewadze angielskiey na morzu; powinny przełożyć Anglikom, że oba kraie bliskie są niebespieczeństwa, ieżeli Luizyana nie zostanie się pod bezczynnym i wcale niegrożnem panowaniem Hiszpanów. Ten to iest polityczny sek, nad którego utrąceniem teraz pracuią. Nie sama Malta, iak piszą, iest powodem do nowey woyny, która światu grozi, lecz ważnieysza daleko Luizyana. Jeżeli przez Maltę i Egipt wschodnie Indye zagrożone bydź mogły, lubo to zagrożenie dalekim ieszcze było, tedy zachodnie Indye przez posiadanie przez Francyą Luizyany iest daleko bliższe, ławieysze i prędsze do wykonania. To iest tak widoczne, tak wyrachowane, że go namacać można.

Drake. — *Hinc illa curæ!* Tym czasem mimo uzbroiań, zdaie się dobroczynne podobieństwo do pokoiu zabłyskiwać. O! gdyby Luizyana przy Hiszpanii została, a Malta od Anglikow opuszczoną była, na ów czas możnaby powiedzieć, że obie strony. — Francya Luizyanę, a Anglia Maltę na Ołtarzu pokoiu złożyły!

Washington. — Może coś podobnego nastąpi, ponieważ iak czytamy w pismach publicznych ciągle idą negocyacye.

Drake. — Idą negocyacye, więc może to ieszcze dobry obrot weźmie. To cię powinno uspokoić.

Washington. — Uspokoić, dobrze to iest, ale droga do tego niebezpieczeństwa zawszę zostanie otwartą.

Drake. — To musisz niestałości ludzkiego rodzaiu przypisać. Wszystkie kraie maią swoie niebezpieczeństwa.

Washington. — Dziękuię Ci, kochany Drake, za tę pociechę, i bardzo dziękuię.

Drake. — W krótce musi się wszystko wyiaśnić, a na ow czas przyznasz, iż byłem dobrym prorokiem. — Do zmartwychwstania.

Franciszek Drake naywalecznieyszy wodz morski za panowania Elzbiety, rodzi

ſię w Tariſtoku 1545 roku. On pierwszy z Angiikow poczynił nowe odkrycia na południowym morzu, opłynął w 2 latach i 10 mieſiącach cały świat, i uczyniwszy naywiększe przysługi swey oyczyznie, umarł 1596 roku na okręcie w zachodnich Indyach.

DONIESIENIA.

Z powodu, że łazienki nad Rudawą niedaleko Wizytek na ulicy Biskupiey pod Nr. 63. iuż wyſtawione i wszelkiemi wygodami potrzebnemi opatrzone zoſtały, donoſi niżey wyrażony Prześwietney Publiczności z tym dokładem, iż od 30 Kwietnia zaczną ſię kąpiele, i że uſtanowiwszy dobrą usługę i prócz biliaru inne przyzwoite przysposobiwszy zabawy, spodziewa ſię ziednać sobie zupełne ukontentowanie. Cena kąpieli dwoiaka, mianowicie po 20 i 14 kraycarow. W Krakowie d. 22 Kwietnia 1803.

Andrzey Auer, mieyski chirurg.

Magiſtrat Miaſta C. K. Stołecznego Krakowa ninieyszym obwieszczeniem do wiadomości podaie, iż trzeci termin licytacyi Domu niegdy mikołaia Szydorzewskiego w drugim wydziale pod Nr. 87 leżącego zł. ryń. 1778. kr. 12 oszacowanego, na żądanie prawem pokonywaiących dziedzicow niegdy Jana Choroszewicza na dzień 5 Maia r. b. o godzinie 3 popołudniu tu w Sądzie odprawić ſię maiącey przeznaczony ieſt.

Ktoby sobie życzył go nabyć mą ſię na oznaczonym czaſie i mieyscu znaydować, wolność mu zoſtawuiąc kondycye sprzedaży w regiſtraturze przeyrzenia. Wierzyciele zaś prawo zaſtawu nań maiący napominaią ſię, ażeby nieoczekuiąc osobnych w tey mierze powołań, praw swoich w czaſie licytacyi pilnowali, i naczey na tego ktoby ſię podczas teyże z swoiemi pretensyami niezgłoſił żaden więcey wzgląd co do podziału szacunkowey summy na niego miany nie będzie.

Drdacki.
Gollmayer.
Lunocki.
Hirschberg.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.
Dnia 28 Marca 1802 roku.
Kozłowski.

C. K. Guberniom Galicyi Zachodniey. — Na powtorne doniesienie, że wielu kupcow, bankierow, kramarzow, aptekarzow, fabrykantow, rzemieślnikow, profeſsyonistow, sztukarzow, i innych dorobkami bawiących ſię po miaſtach, i na prowincyi Xiąg swoich handlowych lub rachunkowych, do porządnego prowadzenia handlu, dorobku, robienia profeſiyi lub sztuki koniecznie potrzebnych, dotychczas do stemplowania podług przepisu Patentu ſtemplowego pod 5tym Października 1802 §. 43 nie popodawało, dekretem nadwornym pod 21szym p. m. Administracyi tabakowo-ſtemplowey zalecono, ażeby ieżeli nie wcześniey, tedy przynaymniey naydaley z końcem Maia wszędzie rewidować kazała, i te ſtrony, u którychby znaleziono nieſtemplowane Xiążki według obmowy §. 46 wzmiankowanego powyżey Patentu bez względu do kary pociągała.

Co się więc każdemu do wiadomości podaie. W Krakowie d. 19 Kwietnia 1803.

Cink.

Przez Magiſtrat Miaſta głownego Krakowa ninieyszym każdemu do powszechney wiadomości podaie ſię, że na dniu 25 Maia r. b. przed południem o 9 godzinie naſtępuiące mieyskie Realności iako to:

a) Mieyski Kościołek blisko nowey bramy. *b*) Ratusz Kleparski, i *c*) Dom mieyski tamże przy tym znayduiący ſię z warunkami niżey wyrażonemi, sposobem licytacyi sprzedane zoſtaną.

1mo Cena fiskalna kościoła, wraz z cmentarzem i effektami 183 ryń. 14 kr., — owa zaś Ratusza, 606 ryń. 23 $\frac{1}{8}$ kr. nakoniec domu mieyskiego 61 ryń. 2 $\frac{1}{8}$ kr. — wynosi którey 10ta

część iako vadium zwyczaynemi kondycyami przez licytantow w czasie licytacyi złożona bydź ma.

2do Cena kupna za te realności, zaraz w gotowości przy licytacyi zapłacona bydź powinna.

3tio Ratusz w kleparzu pod wyrażonym ostrzeżeniem i obowiązkiem iego zburzenia i całkowitego zniesienia, mimo wolności iego znowu nazad wystawienia, a zatym szczególnie tylko materyał sprzedany zostanie, kościoł zaś mieyski i dom z tym warunkiem, ażeby naydaley w dwoch rokach wporządną do zamieszkania budowlą obrocone były, inaczey bowiem na koszta nabywcy nowa licytacya zostałaby wypisaną. Wszelako nowo wybudowanie się z twardego materyaru podług policyyney proporcyonalney formy wszystkich dobrze urządzonych miast dopełnione bydź powinno.

4to Zaręcza z swey strony magistrat, że w potrzebnym razie mieszkańcow tych realności w 6ciu tygodniach po utwierdzoney licytacyi do wyprowadzenia się zniewoli, tak iako i kontrakty na te realności dopiero po nastąpionym wysokiem potwierdzeniu swoią moc otrzymaią.

Drdacki.
Gollmayer.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.
Dnia 5. *Kwietnta* 1803. *roku.* *Plinta.*

Przez C. K. Sądy Szlacheckie Lubelskie Galicyi Zachodniey, stosownie do żądania adwokata Izdebskiego, iako przydanego obrońcy nieprzytomnemu Leonowi Mościckiemu uwiadomia się nininieyszym Edyktem wspomniony Pan Leon Mościcki, iż po zeyściu z tego świata w tym kraiu Adama Mościckiego na niego spadła sukcessya, a to z tym dodatkiem, aby się z swych praw do rzeczonego dziedzictwa po Adamie Mościckim sobie służących wywiodł, i swe oświadczenie względem przyięcia sukcessyi wprzeciągu roku iednego i niedziel sześciu tym pewniey do tuteyszych Sądow podał, gdyż inaczey Pertraktacya dziedzictwa z ustanowionem kuratorem stosownie do przepisow prawa cywilnego ukończoną zostanie.

Gołaszewski.
Purtscher.
Gruszecki.

Z Rady C. K. Sąd: Szlach: Lubel: Galicyi Zachodniey
Dan w Lublinie 3 *Lutego* 1803.
Sahaneck.

Ninieyszym publicznie obwieszcza się, że

1mo Propinacya mieyska, to iest: prawo robienia i sprzedania Piwa w mieście Gielniowie dnia 16 Maia r. b. i w mieście Odrzywole dnia 18 Maia r. b. rano o godzinie 9tey publicznie licytowana będzie.

2do Że takowa arenda od 1 Junii r. b. zaczyna się i dnia ostatniego Października r. 1804 kończy, więc cały rok i 5 miesięcy trwać będzie.

3tio Że każdy licytować chęć maiący na propinacyą Gielniowską 10 ryń. 30 kr. i na propinacyą Odrzywolską 11 ryń. 39 kr. vadium przed kommissyą licituiącą złożyć będzie powinien, przez którą to kommissyą

4to Wszelkie punkta i obowiązki publicznie w polskim stylu każdemu oświadczone będą.

Ces. Król. Gubernium Galicyi Zachodniey czyni na żądanie Imp. Rossyyskiego Wielkorządu wołyńskiego, podolskiego i mińskiego wiadomo: że dekretem Imp. Rossyyskiego Trybunału wołyńskiego w konkursie Xięcia Kalixta Ponińskiego wypadłym termin Kondescencyi dla należytego obrachunku ilości iego długów na dzień 30ty Lipca nowego a 18ty Lipca starego stylu wydany został, w którym to czasie wierzycielie wspomnionego Xięcia do wsi Ponińska zwaney, a w wielkorządzie wołyńskim położoney ziechać, w przypadku zaś niestawienia się wszelką z takowey opieszałości wynikłą szkodę sobie samym przypisać maią. W Krakowie d. 3 Kwietnia 1803.

Widmann.